T017 BD VIII 212-Q11-P9 Phỉ Báng-Kinh Xuất Diệu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH XUAÁT DIEÄU QUYEÅN 11

Phaåm 9: PHÆ BAÙNG (Phaàn 2)

Bieát döïa noäi taïng Soáng nöông Hieàn thaùnh Ngu ñoïa ñöôøng aùc Vaãn coøn taø kieán. Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc thaønh Xaù-veä. Luùc aáy Ngaøi ñang noùi phaùp cho maáy ngaøn muoân chuùng ñang ngoài vaây quanh tröôùc sau Ngaøi nghe. Coù moät thaày Tyø-kheo laï, ñöùng daäy khoûi choã ngoài, hôû aùo vai phaûi, böôùc ñeán chaép tay baïch Phaät: –Nhö Lai ñöøng noùi vieäc yeân nghæ Nieát-baøn, Nhö Lai ñöøng xôùi phaùp nhieäm maàu xuaát ly cuûa Hieàn thaùnh, trong phaùp hieän taïi. Nhö Lai haõy töï an vui trong söï vaéng laëng voâ vi. Luùc aáy Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc thaày haõy xem keû ngu naøy, töï ñoïa vaøo ñöôøng aùc maát haún caû cuoäc ñôøi. Khoâng phaûi ngaøy nay Tyø-kheo naøy môùi quôû traùch, ngaên caûn Nhö Lai, maø töø voâ soá kieáp laâu xa veà tröôùc vaøo thôøi Ñöùc Nhö Lai Tyø-baø-thi, thaày Tyø-kheo naøy cuõng ñaõ quôû traùch, ngaên caûn khoâng cho Ñöùc Phaät naøy noùi phaùp. Khoâng phaûi chæ quôû traùch, ngaên caûn Ñöùc Nhö Lai Tyø- baø-thi maø coøn quôû traùch can ngaên Ñöùc Nhö Lai Thi-khí khoâng cho noùi phaùp. Keá laø quôû traùch, can ngaên Ñöùc Nhö Lai Tyø-xaù-tyø, keá laø quôû traùch can ngaên ñoái vôùi Ñöùc Caâu-laâu Nhö Lai, ñoái vôùi Ñöùc Caâu-na-haøm Maâu-ni Phaät, ñoái vôùi Ñöùc Ca-dieáp Nhö Lai. Nay Ta laø Ñöùc Nhö Lai thöù baûy, laø Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, thaày Tyø- kheo naøy cuõng laïi quôû traùch, ngaên caûn khoâng cho noùi phaùp. Neáu Tyø-kheo naøy loùng laëng taâm yù, khoâng quôû traùch, ngaên caûn Nhö Lai thì ngay taïi choã ngoài lieàn döùt saïch heát caùc buïi nhô, ñöôïc maét phaùp thanh tònh. Luùc aáy, ôû tröôùc ñaïi chuùng, Ñöùc Theá Toân noùi baøi keä raèng: Maát dòp toát hoâm nay Laïi laäp lôøi theà nguyeän Khoâng theå thaáy Thaùnh Ñeá Huoáng gì ñöôïc roát raùo. Caùc Tyø-kheo neân bieát, keû phaøm phu ngu si naøy, ñoái vôùi ñaïo Hieàn thaùnh ñaõ töï ñaùnh maát baûn thaân, xa lìa Phaät phaùp, Thaùnh chuùng. Bieát döïa noäi taïng: Kho taøng chaùnh phaùp saâu xa cuûa Nhö Lai khoâng heà nhieãm. Vieäc naøy coù ba: Moät laø A-la-haùn, laø baäc hoaøn toaøn döùt haún keát söû, trong ba coõi. Hai laø khoâng coøn sinh dieät, khoâng coøn maàm moáng ñeå sinh vaøo nôi naøo khaùc. Ba laø ñoái vôùi söï cuùng döôøng cuûa trôøi, ngöôøi ñeàu coù khaû naêng tieâu hoùa, khieán cho thí chuû tröôùc ñaây ñöôïc phöôùc voâ cuøng. Cho neân noùi: Bieát döïa noäi taïng. Soáng nöông Hieàn thaùnh: Coù hai baäc Hieàn thaùnh: Moät laø ñaày ñuû caùc caên laønh ñaõ thì

goïi laø Hieàn thaùnh. Hai laø ñaõ ñaày ñuû phaùp voâ laäu thì goïi laø Hieàn thaùnh. Caùc baäc Hieàn thaùnh naøy khoâng soáng baèng taø kieán maø nöông vaøo trí tueä nhieäm maàu cuûa Phaät phaùp saâu xa maø soáng, cho neân noùi: Soáng nöông Hieàn thaùnh. Ngu ñoïa ñöôøng aùc: Gioáng nhö Tyø-kheo kia quôû traùch, ngaên

caûn khoâng cho Nhö Lai noùi phaùp, ñöøng noùi ñeán vieäc yeân nghæ Nieát-baøn, Nhö Lai ñöøng noùi phaùp nhieäm maàu xuaát ly cuûa Hieàn thaùnh trong phaùp hieän taïi, Nhö Lai haõy töï an vui trong söï vaéng laëng voâ vi. Vì sao phaûi noùi phaùp cho ñaïi chuùng nghe? Ñaïi loaïi nhö theá, keû ngu khoâng töï bieát ñaâu laø chaân thaät neân hoï töï vôøi laáy tai hoïa, hoï muoán duøng nöôùc soâi, löûa chaùy ñeå laøm nhaø ôû. Haïng ngöôøi aáy ta khoâng neân soáng chung, chuyeän vaõn vôùi hoï, cho neân noùi: Ngu ñoïa ñöôøng aùc. Vaãn coøn taø kieán: Taâm coøn kieán chaáp do döï, soáng vôùi ñieân ñaûo laâu ngaøy, aên khôùp vôùi bieân kieán. Nhö trong kheá kinh noùi: Phaät baûo tröôûng giaû: “Ngöôøi taø kieán töï hoï phaïm vaøo nhöõng haønh vi cuûa thaân nhö ñaõ noùi, phaïm vaøo nhöõng lôøi noùi cuûa mieäng nhö ñaõ noùi, phaïm vaøo söï suy nghó cuûa yù nhö ñaõ noùi. YÙ nieäm noåi leân rong ruoåi theo muoân moái, hoaøn toaøn theo taø kieán, khoâng neân gaàn guõi. Vì theo hoï thì caên laønh dieät maát, haït gioáng aùc theâm nhieàu. Vì sao? Tröôûng giaû neân bieát, taø kieán laø meâ laàm chaùnh phaùp, gioáng nhö haït Y-xoa-hoaøn, haït Ñeá-ña-la vaø haït Thi-la-leâ, ñöôïc raûi döôùi ñaát, theo thôøi gian, daàn daàn ñöôïc söï thaám nhuaàn öôùt cuûa nöôùc, hôi noùng cuûa löûa, söï vaän chuyeån cuûa gioù, chuùng phaùt trieån lôùn leân. Ñoù laø nhöõng loaïi caây aên vaøo raát ñaéng, laù cöùng nhaùm laïi vöøa tanh hoâi, khoâng aên ñöôïc. Ngöôøi maéc phaûi taø kieán cuõng gioáng nhö vaäy, töï phaïm vaøo caùc haønh ñoäng cuûa thaân, lôøi noùi cuûa mieäng, söï suy nghó cuûa yù.” Cho neân noùi: Vaãn coøn taø kieán.

M Truùc tre ra loùng Laïi haïi thaân noù Noùi lôøi toát laønh Khoâng noùi lôøi aùc. Truùc tre ra loùng: Truùc tre ra loùng vöøa to vöøa daøi. Neáu gaëp gioù thoåi maïnh, chuùng nöông töïa vaøo nhau bôûi caùc ñoát. Caùc ñoát töï khoâ muïc khoâng coøn soáng vaø lôùn leân ñöôïc nöõa, lôøi noùi cuûa thaày Tyø-kheo kia cuõng laïi nhö vaäy. Chính mình vôùi laáy toäi chôù khoâng do ai khaùc. Cho neân noùi: Truùc tre ra loùng, laïi haïi thaân noù. Noùi lôøi toát laønh: Phaûi noùi nhöõng lôøi nhaân töø, thöông xoùt taát caû, cho neân noùi: Noùi lôøi toát laønh. Khoâng noùi lôøi aùc: Neáu noùi nhöõng phaùp baát thieän thì seõ ñöa ñeán ñöôøng aùc. Thaân maïng con ngöôøi vaãn coøn haønh ñoäng ñöôïc, thì lôøi leõ phaûi thoâng suoát minh baïch. Cho neân noùi: Khoâng noùi lôøi aùc.

M
Theo thieän ñöôïc giaûi thoaùt
Laøm aùc, khoâng giaûi thoaùt
Kheùo hieåu laø baäc Hieàn
Ñoù laø thoaùt aùc naõo.
Baäc Thaùnh hieåu khaùc haún
Nhö caùi hieåu keû ngu.
Theo thieän ñöôïc giaûi thoaùt: Ñeán nôi giaûi thoaùt voâ vi thì lôøi noùi phaûi thieän.
Ai noùi
naêng kheùo leùo hieàn laønh thì seõ ñöôïc moïi ngöôøi kính troïng, ñeán baát cöù nôi ñaâu cuõng ñöôïc nhieàu lôïi ích, cho neân noùi: theo thieän ñöôïc giaûi thoaùt. Laøm

aùc, khoâng giaûi thoaùt: Thöôøng saàu lo, taâm yù phieàn naõo, hay sôï seät, cho neân noùi: Laøm aùc khoâng giaûi thoaùt. Kheùo hieåu laø baäc Hieàn: Noùi giaûi thoaùt, chöa haún laø ñöôïc giaûi thoaùt. Vì coù theå bò vua baét nhoát. Coøn giaûi thoaùt ôû ñaây thì thaân vaø taâm ñeàu giaûi thoaùt, cho neân noùi: Kheùo hieåu laø baäc Hieàn. Ñoù laø thoaùt aùc naõo: Söï troùi buoäc coù hai nhaân duyeân laø thaân ñôøi naøy, chuyeån dôøi ñeán thaân ñôøi sau. Thaân ñôøi naøy thì bò ñaùnh ñaäp khaûo tra, xieàng xích troùi buoäc vaø chòu khoå ñau bôûi naêm ñoäc. Laïi bò keát söû troùi buoäc, troâi laên trong naêm ñöôøng. Trong ñoù, neáu töï cöùu mình ñöôïc môùi goïi laø kheùo hieåu, cho neân noùi: Ñoù laø thoaùt aùc naõo. Baäc Thaùnh hieåu khaùc haún: Baäc Hieàn thaùnh coù hai vieäc laø: Moät laø ñaày ñuû coäi goác phaùp laønh, hai laø ñaày ñuû caùc phaùp voâ laäu. Lôøi daïy baûo do baäc Hieàn thaùnh noùi ra, khoâng töï laøm toån haïi mình, ñôøi sau khoâng bò khoå naõo, cho neân noùi: Baäc Thaùnh hieåu khaùc haún. Nhö caùi hieåu keû ngu: Keû ngu quen thoùi ñaém meâ theo taø ñaïo, khoâng ñi theo con ñöôøng chính, ñeå roài hoï töï daán thaân vaøo ba ñöôøng döõ. Cho neân noùi: Khaùc caùi hieåu keû ngu.

M Tyø-kheo coù yù toån Lôøi phaûi thaät, khoâng böøa Noùi nghóa ñuùng nhö phaùp Laø lôøi noùi meàm moûng. Tyø-kheo coù yù toån: Tyø-kheo giöõ gìn mieäng, yù, töï mình coù khaû naêng gom nhieáp noù laïi. Lôøi leõ khoâng naëng neà. Duø ñôøi hay ñaïo, cuõng phaûi noùi cho truùng, khoâng laøm phieàn nhieãu ai, cho neân noùi: Tyø-kheo coù yù toån. Lôøi phaûi thaät, khoâng böøa: Noùi ít maø truùng nhieàu, khoâng traùi lôøi Phaät noùi. Cuoäc soáng theá tuïc ñaày phieàn toaùi, naùo ñoäng, taâm thöôøng xa lìa, cho neân noùi: Lôøi phaûi thaät, khoâng böøa. Noùi nghóa ñuùng nhö phaùp: Noùi ñaày ñuû, cuù thaân, vò thaân, khoâng thieáu soùt, cho neân noùi: Noùi nghóa ñuùng nhö phaùp. Laø lôøi noùi meàm moûng: Noùi ra voâ löôïng nghóa laøm cho ngöôøi nghe hieåu ñöôïc vui möøng, nhöõng ñieàu noùi ra khieán ngöôøi nghe khoâng caûm thaáy nhaøm chaùn vaø thaáy ñuû, nhö trôøi möa nöôùc cam loä, taâm laønh khoâng noùng naûy, cuõng khoâng phaûi noùi vôùi taâm choïn löïa keû sang ngöôøi heøn, maø noùi vôùi taâm bình ñaúng, khoâng theâm bôùt, cho neân noùi: Laø lôøi noùi meàm moûng.

M Kheùo noùi phaùp Hieàn thaùnh Phaùp noùi ñuùng phaùp, hai Nieäm noùi nhö nieäm, ba Noùi ñeá nhö ñeá, boán. Kheùo noùi phaùp Hieàn thaùnh: Baäc Hieàn thaùnh laäp ra giaùo phaùp chaéc chaén laø coù lyù do. Vì muoán tieáp ñoä chuùng sinh taát caû ñeàu ñöôïc cöùu giuùp, cho neân noùi: Kheùo noùi phaùp Hieàn thaùnh. Phaùp noùi nhö phaùp, hai: Trong giaùo phaùp cuûa baäc Hieàn thaùnh, coù söï toàn taïi cuûa

chaùnh phaùp vaø phi phaùp. Vì sao? Khi noùi chaùnh phaùp laø laøm cho ñaïo cuûa baäc Hieàn thaùnh, ñöôïc truyeàn roäng, nuoâi lôùn caên laønh. Khi noùi phi phaùp thì laøm coäi goác baát thieän theâm lôùn, phaùp laønh giaûm ñi. Kheùo noùi phaùp Hieàn thaùnh thì noùi ñuùng nhö chaùnh phaùp. Cho neân noùi: Phaùp noùi ñuùng phaùp, hai. Nieäm noùi nhö nieäm, ba: Noùi ra lôøi noùi meàm moûng thì ñöôïc ngöôøi nghe öa thích vaø nhôù maõi. Neáu noùi ra lôøi thoâ bæ thì laøm cho ngöôøi

nghe gheùt boû. Muoán ngöôøi ta nhôù maõi lôøi mình noùi thì mình phaûi nghó ñeán ñieàu thieän. Duø laø loaøi suùc sinh ñi nöõa, nhöng khi nghe lôøi maéng chöûi, chuùng cuõng sinh taâm buoàn baõ. Xöa coù hai ngöôøi, moãi ngöôøi ñeàu nuoâi moät con traâu raát khoûe. Moät ngöôøi töï khoe khoang, muoán ñoï söùc traâu mình vôùi traâu anh kia. Neáu ai thua seõ maát naêm traêm ñoàng tieàn vaøng. Cuoäc ñoï söùc traâu ñöôïc dieãn ra baèng caùch cho chuùng caøy ruoäng vaø moät con traâu söùc maïnh ñaõ thaéng cuoäc. Traâu cuûa chuû thaùch ñaáu laïi thua, ngöôøi chuû maéng traâu raèng: –Maøy laø con traâu dôû, haõy gaéng söùc leân! Nghe maéng nhö vaäy, traâu lieàn naèm meïp ra ñaát. Anh naøy thua naêm traêm ñoàng tieàn vaøng. Qua hoâm sau, oâng chuû laïi traùch traâu raèng: –Maøy noåi tieáng laø traâu gioûi, ai deø laøm tao phaûi maát tieàn, laïi xaáu hoå vôùi beø baïn. Traâu thöa vôùi chuû raèng: –Xin chuû haõy cho toâi ñaáu söùc moät laàn nöõa. Toâi seõ coá gaéng ñem heát söùc mình, traû laïi gaáp boäi soá vaøng kia. Chuû traâu lieàn thaùch ñoá caøy ñua moät laàn nöõa. Quaû nhieân, nhö lôøi traâu noùi, oâng chuû thu veà gaáp boäi soá tieàn kia. Ta thaáy suùc sinh maø coøn bieát phaân bieät lôøi noùi thieän, aùc, huoáng gì laø con ngöôøi maø khoâng phaân bieät ñöôïc lôøi hay dôû hay sao? Cho neân noùi: nieäm noùi nhö nieäm, ba. Noùi ñeá nhö ñeá, boán: Ngöôøi öa thích hoïc ñaïo raát sôï tai naïn sinh töû trong naêm ñöôøng. Noù chaúng nhöõng gaây hao toån, maø coøn khoâng ích lôïi cho ngöôøi hoïc ñaïo. Vì neáu nhö theá, seõ laáp bít con ñöôøng ñeán Nieát-baøn, môû ra caùnh cöûa ñòa nguïc. Ñöùc Nhö Lai muoán laøm saùng toû nghóa maàu chaân nhö, cho neân Ngaøi noùi raèng: Noùi ñeá nhö ñeá, boán.

M Cho neân duøng lôøi noùi Seõ giuùp mình khoûi naïn Cuõng khoâng maéng moïi ngöôøi Ñoù laø lôøi toát ñeïp. Cho neân duøng lôøi noùi: Tröôùc khi noùi, phaûi töï suy nghó cho mình khoâng bò haïi vaø khieán ñôøi naøy, ñôøi sau chaéc chaén cuõng khoâng bò naïn khoå. Neáu thaân naøy traùi phaïm luaät vua moät caùch naëng neà thì taøi saûn, ruoäng vöôøn bò sung vaøo cuûa quan. Hoaëc bò cöôùp maát taøi saûn, gia nghieäp ngaøy moät hao moøn, mong öôùc khoâng ñöôïc toaïi nguyeän, hoaëc sau khi cheát ñoïa vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh. ÔÛ trong ñòa nguïc, khoâng theå chòu noåi naêm thöù ñoäc haïi. Laøm suùc sinh phaûi mang vaùc naëng nhoïc. Trong caûnh ngaï quyû thì bò ñoùi khaùt tieàu tuïy khoå sôû. Vì theá, muoán noùi ñieàu gì, phaûi suy nghó caån thaän, giuùp cho ñôøi naøy, ñôøi sau khoâng bao giôø bò khoå naïn, ñöôïc voâ soá chuùng sinh heã troâng thaáy thì hoï lieàn sinh taâm thöông meán. Sau khi cheát, sinh leân coõi trôøi höôûng phöôùc töï nhieân, vì theá noùi raèng: Cho neân duøng lôøi noùi, seõ giuùp mình khoûi naïn. Cuõng khoâng maéng moïi ngöôøi: Hoaëc coù ngöôøi khuøng noùi xaáu ngöôøi löông thieän, laøm cho hoï giaän döõ ñöa ñeán maát maïng. Lôøi noùi phaûi chaân thaät, khoâng cheâ Boà-taùt vaø choã

dôû cuûa ngöôøi khaùc thì khoâng bao giôø bò ngöôøi maéng. Cho neân noùi: Cuõng khoâng maéng moïi ngöôøi. Ñoù laø lôøi toát ñeïp: ngöôøi tu haïnh laønh, lôøi noùi phaûi ñi ñoâi vôùi vieäc laøm, neáu noùi ñöôøng chaùnh ñaïo ñöa ñeán Nieát-baøn thì phaûi thuaän theo lôøi Phaät daïy, gieo gioáng phöôùc trôøi. Cho neân noùi: Ñoù laø lôøi toát ñeïp.

M Noùi cho hôïp yù ngöôøi Vaø khieán hoï vui möøng Khoâng ñeå sinh taâm xaáu Noùi ra ai cuõng thích. Noùi cho hôïp yù ngöôøi: Ngöôøi ta ôû ñôøi phaûi theo phong tuïc taäp quaùn ñòa phöông, hoaëc gaëp nhau môû lôøi noùi chuyeän, hoaëc nghe ngöôøi noùi tröôùc roài sau môùi traû lôøi. Laøm cho ngöôøi ta vöøa loøng, ñuùng theo yù muoán. Hoaëc toû oai baét naït laøm ngöôøi ta sôï, hoaëc toû veû yeáu heøn quî luïy ngöôøi ta. Phaûi giöõ gìn taâm mình ñeå laøm ngöôøi khaùc vui loøng. Cho neân noùi: Noùi cho hôïp yù ngöôøi. Vaø khieán hoï vui möøng: Noùi vôùi ngöôøi lôøi gì thì phaûi khieán hoï ñöôïc lôïi ích, hoï nghe caøng vui möøng hôn. Khoâng bò ai maéng nhieác hay ai ñeán laøm nhuïc mình, cho neân noùi: Vaø khieán hoï vui möøng. Khoâng ñeå sinh taâm xaáu: Khoâng gaây thuø oaùn vôùi ai, khoâng laøm nhöõng vieäc baát thieän, cuõng khoâng gaây nhöõng nghieäp aùc ñeå bò ñoïa vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, phaûi chòu ba thöù quaû baùo, cho neân noùi: Khoâng ñeå sinh taâm xaáu. Noùi ra ai cuõng thích: cuøng laøm vieäc vôùi ai thì luoân toû thaùi ñoä khieâm haï, cung kính hoï. Duø khi tranh luaän maø coù thaéng ñi nöõa vaãn töï coi mình keùm coûi, khoâng baèng ngöôøi ta, cho neân noùi: Noùi ra ai cuõng thích.

M Lôøi chí thaønh cam loä Noùi phaùp khoâng ai hôn Noùi thaät nghóa nhö phaùp Ñoù laø laäp goác ñaïo. Lôøi chí thaønh cam loä: Noùi phaùp cho moïi ngöôøi nghe thì phaûi tu caùc coâng ñöùc. Phaùp cuûa Nhö Lai saâu xa nhieäm maàu, phaûi an truï yeân oån vì thaáy ñöôïc taát caû haønh phaùp voâ thöôøng, taát caû phaùp voâ ngaõ. Nieát-baøn laø vaéng laëng toät cuøng. Kheùo cheá ngöï taâm taùn loaïn. Noùi phaùp cho ngöôøi nghe chôù bieáng nhaùc, cho neân noùi: Lôøi chí thaønh cam loä. Noùi phaùp khoâng ai hôn: Lôøi noùi ra chaân chaùnh thì ñaït lôïi ích. Choã coát yeáu ñi ñeán ñaïo nhôø ñoù ñöôïc thoâng ñaït, cho neân noùi: Noùi phaùp khoâng ai hôn. Noùi thaät nghóa nhö phaùp: Nhö nghó nhôù baûn teá chaân thaät thanh tònh cuõng khoâng ñieân ñaûo, khoâng heà luoáng doái. Ñuùng phaùp nghóa laø danh cuù, thaân cuù, vò cuù, chaân nhö phaùp taùnh cuõng khoâng thay ñoåi, cho neân noùi: Noùi thaät nghóa nhö phaùp. Ñoù laø laäp goác ñaïo: Phaùp laønh voâ laäu lìa haún buïi nhô, ñeán cöûa giaûi thoaùt, ñöôïc ñaïo voâ ngaïi, ñoù laø laäp goác ñaïo.

M Noùi ñuùng nhö lôøi Phaät Laø sôùm ñöôïc dieät ñoä

Ñoaïn döùt ñöôïc meù khoå, Laø lôøi noùi baäc nhaát. Noùi ñuùng nhö lôøi Phaät: Noùi boán caùch döøng yù, thaáu suoát nguoàn goác sinh töû, buoäc nieäm chuyeân yù. Hoaëc noùi yù ñoaïn, tinh taán khoâng bieáng nhaùc. Hoaëc noùi thaàn tuùc ñöôïc caû ñònh. Hoaëc noùi nghóa goác maø trong ñoù ñaït ñöôïc tueä caên. Hoaëc noùi yù nghóa cuûa söùc maïnh vaø ñaày ñuû söùc maïnh. Hoaëc noùi giaùc yù khieán ñaït ñöôïc phaùp giaùc ngoä. Hoaëc noùi taùm ñöôøng thaúng phaân bieät vôùi taùm ñöôøng. Cuõng laïi noùi moät soá caùc phaùp thaàn danh thaân, cuù thaân, vò thaân Nhö Lai. Hoaëc noùi taùm möôi ngaøn caùc ñoä, caùc loaøi chuùng sinh nöông vaøo caùc ñoä naøy maø ñeán bôø beân kia, cho neân noùi: Noùi ñuùng nhö lôøi Phaät. Laø sôùm ñöôïc dieät ñoä: Nôi vaéng laëng, an laønh hoaøn toaøn, taát caû ñeàu ñöôïc lôïi ích, döùt caùc khoå luïy, thoaùt khoûi moïi keát söû, cuõng thoaùt khoûi hoïa hoaïn lo buoàn veà sinh, giaø, beänh, cheát, cho neân noùi: Laø sôùm ñöôïc dieät ñoä. Ñoaïn

döùt ñöôïc meù khoå: Khoå laø bôûi thaân naêm aám laãy löøng, noù daãn ñeán nôi naêm toái, khoâng thaáy ñöôïc aùnh saùng trí tueä. Khoå coù taùm thöù laø sinh, giaø, beänh, cheát, oaùn thuø maø phaûi gaëp nhau, yeâu meán maø phaûi chia lìa, caàu mong khoâng toaïi nguyeän. Toùm laïi, laø khoå cuûa naêm aám laãy löøng. A-taêng-kyø chuùng sinh ñaõ traûi qua con ñöôøng khoå ñeán nôi vaéng laëng hoaøn toaøn. Neáu ngaøy nay chuùng sinh laïi thöïc haønh dieäu quaùn thì hoï vöôït khoûi caûnh khoå, ñeán bôø voâ vi, ñeàu do aân ñöùc cuûa Phaät, cho neân noùi: Ñoaïn döùt ñöôïc meù khoå. Laø lôøi noùi baäc nhaát: Ngoân giaùo ñöôïc noùi ra khoâng coù phaùp naøo hôn nöõa. Haøng nhò thöøa cuõng khoâng theo kòp, lôøi noùi naøy cöùu giuùp roäng lôùn, voâ löôïng, cuõng phöôùc ñöùc voâ bieân. Cho neân noùi: Laø lôøi noùi baäc nhaát.

M Phaåm 10: HAÏNH Ñaõ phaïm moät loãi Goïi ngöôøi noùi doái Khoâng khoûi ñôøi sau Caùc aùc phaùt sinh Thuoâ aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc thaønh Xaù-veä. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân ñi kinh haønh, laàn laàn Ngaøi ñeán phoøng La-vaân. Vöøa thoaùng thaáy Ñöùc Phaät ñeán, La-vaân lieàn töø ñöùng daäy khoûi choã ngoài, lau queùt choã ngoài vaø laáy nöôùc saïch. Ñeán nôi, Ñöùc Phaät ngoài beân caïnh giöôøng La-vaân, laáy nöôùc saïch röûa tay chaân. Ngaøi chöøa laïi moät ít nöôùc dô baûo La-vaân raèng: –Ngöôi coù thaáy chuùt nöôùc coøn soùt naøy chaêng? –Vaâng, con coù thaáy. Phaät baûo La-vaân: –Sa-moân giöõ haïnh cuõng nhö theá, khoâng bieát hoå theïn, khoâng bieát sæ nhuïc. La-vaân neân bieát raèng: Neáu coù Tyø-kheo naøo nhö theá thì khoâng coù vieäc aùc naøo laø khoâng laøm, khoâng ñau khoå naøo khoâng gaëp, gioáng nhö chuùt nöôùc baån naøy khoâng coøn duøng ñöôïc nöõa. Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ñoå heát nöôùc aáy xuoáng ñaát vaø baûo La-vaân: –Ngöôi thaáy Ta ñoå nöôùc xuoáng ñaát chaêng? –Vaâng, con coù thaáy. –Keû naøo coá yù noùi doái khoâng bieát hoå theïn, khoâng coù taâm sæ nhuïc. Haïng ngöôøi nhö vaäy thì khoâng coù vieäc aùc naøo laø khoâng laøm.

Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân uùp chaäu ñöïng nöôùc xuoáng ñaát maø baûo La-vaân: –Ngöôi coù thaáy Ta uùp chaäu nöôùc chaêng? –Vaâng, con coù thaáy. –Neáu ngöôøi naøo coá yù noùi doái, khoâng bieát hoå theïn, khoâng coù taâm sæ nhuïc, haïng ngöôøi nhö theá thì khoâng coù vieäc aùc naøo laø khoâng laøm. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo La-vaân: –Hoâm nay, ngöôi phaûi thöïc haønh tu hoïc nhö theá, ngöôi khoâng ñöôïc noùi doái, duø chæ ñeå cöôøi ñuøa trong giaây laùt, huoáng gì coá tình noùi doái? Nhö vaäy, La-vaân phaûi tu hoïc nhö theá. Cho neân noùi: Ñaõ phaïm moät loãi, goïi ngöôøi noùi doái, coù noùi trong hai traêm naêm möôi giôùi oai nghi vaø baûy phaùp noäi caám, heã phaïm moät thì phaûi chòu khoå. Cho neân noùi: Ñaõ phaïm moät loãi, goïi ngöôøi noùi doái. Khoâng khoûi ñôøi sau: Ñaõ maát goác laønh do coâng ñöùc huaân taäp ôû ñôøi sau. Heã ngöôøi noùi doái thì moïi ngöôøi ñeàu bieát roõ, huoáng laø noùi ñieàu heä troïng gaây toäi aùc, phaûi chòu khoå naõo khoâng nôi naøo khoâng traûi qua. Cho neân noùi: Khoâng khoûi ñôøi sau, caùc aùc phaùt sinh.

M Thaø nuoát saét noùng Uoáng nöôùc ñoàng soâi Chöù khoâng voâ giôùi AÊn cuûa tín thí. Thaø nuoát saét noùng: Nhö coù ngöôøi cha hung aùc noï nung cho ñoû moät vieân saét, roài baét con phaûi nuoát. Laøm chaùy moâi, chaùy löôõi, chaùy coå hoïng, chaùy buïng. Duø bò khoå aáy maø phaûi cheát, nhöng khoâng dính líu gì ñeán caùi khoå voâ löôïng trong ñöôøng ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh. Cho neân noùi: Thaø nuoát saét noùng, uoáng nöôùc ñoàng soâi. Chöù khoâng voâ giôùi, aên cuûa tín thí: Ngöôøi khoâng giöõ giôùi thì beân ngoaøi maëc phaùp phuïc, nhöng trong loøng gian traù. Hoï tin theo ngöôøi khoâng coù ñöùc haïnh chaân thaät, töï ñaïi kieâu ngaïo, chæ hieåu bieát chuùt ít maø töï khoe khoang ôû ñôøi. Khi nhaän cuûa tín thí thì baûo lyù ñöông nhieân phaûi nhö vaäy, naøo coù nghó ñeán ñôøi sau phaûi chòu muoân thöù hình phaït. Thaáy ai giöõ giôùi thì sinh taâm khinh mieät ngöôøi ta, khi cheát lieàn ñoïa vaøo ñöôøng aùc, khoâng coøn ñuû thaân, mieäng, yù. Hoï cuõng khoâng tu taäp oai nghi leã tieát, ra vaøo tôùi lui traùi vôùi giôùi caám, pheùp taét, thaáy ai ñöôïc lôïi döôõng thì sinh loøng ganh gheùt. Cheát lieàn bò khoán khoå, khoâng coù toäi naøo laø khoâng chòu, cho neân noùi: Chöù khoâng voâ giôùi, aên cuûa tín thí.

M Neáu ai sôï khoå Cuõng khoâng öa khoå Chôù laøm vieäc aùc Luoân nghó söûa ñoåi. Neáu ai sôï khoå: Thaân mình ñaõ sôï khoå thì chôù laøm cho ngöôøi khaùc khoå. Gaây khoå cho ngöôøi thì sau phaûi chòu quaû baùo. Thaân naøy nhö ñaát, heã gieo xuoáng thì gaët quaû. Caùc loaøi chuùng sinh cuõng nhö vaäy, tuøy theo toäi ñaõ gaây maø veà sau phaûi chòu quaû baùo. Taâm ngöôøi khaùc nhau nhö hình töôùng cuûa hoï, nhöng toäi khoå thì cöù ñuoåi theo thaân khoâng chaïy troán ñaâu ñöôïc, cho neân noùi: Neáu ai sôï khoå, cuõng khoâng öa khoå. Chôù laøm vieäc aùc: Khoâng ñöôïc ñem ñieàu aùc ñeán cho taát caû chuùng sinh. Ngöôøi töï lôïi

roài môùi laøm lôïi ngöôøi, neáu khoâng coù khaû naêng laøm lôïi ích cho mình thì ñaâu theå ñem lôïi ích cho keû khaùc ñöôïc? Neáu ôû nôi oàn naùo hay nôi vaéng veû, hoaëc lôùn hay nhoû, thaáy hay khoâng thaáy, heã laø keû aùc thì phaûi xa lìa hoï, nhö traùnh kieáp thieâu, cho neân noùi: Chôù laøm vieäc aùc, luoân nghó söûa ñoåi.

M Coá yù laøm aùc, Ñaõ laøm, seõ laøm Khoâng traùnh khoûi khoå Muoán troán ích gì? Coá yù laøm aùc: Hoaëc laïi coù ngöôøi ñaõ laøm aùc, ñang laøm aùc hay môùi laøm aùc. Ñaõ laøm laø quaù khöù, môùi laøm laø hieän taïi, seõ laøm laø vò lai. Ba ñôøi laøm aùc nhöng khoâng bieát khoå ñeán, cho neân noùi: Coá yù laøm aùc, ñaõ laøm seõ laøm. Khoâng traùnh khoûi khoå: Caùc loaøi chuùng sinh thì taâm thích laøm aùc, maø khoâng bieát veà sau toäi baùo seõ ñeán. Neáu hieän giôø traùi phaïm pheùp vua caám thì tuøy theo toäi naëng, nheï maø xeùt xöû ñònh toäi. Phaùp luaät ôû ñaây cuõng gioáng nhö vaäy. Cöù quen theo ñieàu aùc, khoâng töï thöùc tænh maø buoâng lung taâm yù, cho neân noùi: Khoâng khoûi ñau khoå. Muoán troán ích gì: Sau khi ngöôøi cheát, vua Dieâm-la sai nguïc toát A-baøng ñeán ñoùn röôùc thaàn thöùc ngöôøi toäi. Thaân bò naêm voøng daây troùi chaët, daãn ñeán choã vua Dieâm-la. Vua hoûi ngöôøi toäi: –Ngöôi coù laàn naøo troâng thaáy vò söù trôøi thöù nhaát chaêng? Ñaùp: –Daï khoâng thaáy. Vua hoûi ngöôøi toäi: –Theá naøo anh kia, khi soáng treân ñôøi, anh töøng ñi qua xoùm laøng, thaønh quaùch, quaän huyeän, anh thaáy nam

nöõ, cha meï boàng con khoâng theå lìa noù maø ñaïi tieåu ñöôïc, cha meï daønh choã khoâ cho con laáy choã öôùt cho mình, taém goäi röûa raùy, thay aùo quaàn. Anh coù thaáy nhöõng vieäc aáy chaêng? Ñaùp: –Daï coù troâng thaáy. Vua baûo ngöôøi toäi: –Sao ngöôi khoâng lo nghó ñieàu aáy? Trong phaùp luaät coõi ñôøi, heã thaáy quaû baùo thieän aùc thì phaûi bieát caån thaän, giöõ gìn thaân, mieäng, yù tu caùc phaùp laønh. Ngöôøi toäi ñaùp: –Khi soáng treân ñôøi, taâm toâi buoâng lung, ngu si khoâng bieát leõ chaân thaät, cho neân nhöõng gì toâi ñaõ gaây ra thì ngaøy nay toâi phaûi chòu quaû baùo. Vua baûo ngöôøi toäi: –Nhö lôøi ngöôi noùi ñaõ gaây ra toïâi thì nay phaûi chòu quaû baùo, neáu nhö ngöôi bieát kieàm cheá buoâng lung thì khoù traùi phaïm. Toäi nghieäp laø do chính ngöôi gaây ra chöù khoâng phaûi do cha meï gaây ra, cuõng khoâng phaûi do anh em, baø con hoï haøng, Sa-moân, Baø-la-moân gaây ra. Luùc baáy giôø vua Dieâm-la duøng lôøi cuûa vò söù trôøi thöù nhaát ñoù maø raên daïy. Roài duøng lôøi cuûa vò söù trôøi thöù hai raên daïy. Vua hoûi: –Ngöôi coù laàn naøo thaáy vò söù trôøi thöù hai chaêng? Ñaùp:

–Daï khoâng thaáy. Vua hoûi ngöôøi toäi: –Theá naøo anh kia! Khi soáng treân ñôøi, anh töøng ñi qua xoùm laøng, quaän huyeän, thaønh aáp, anh coù thaáy nam nöõ oám ñau, nguy khoán, ngoài treân neäm, treân giöôøng, hoaëc naèm, hoaëc ngoài khoâng? Ngöôøi toäi thöa: –Coù thaáy. Vua hoûi: –Theá naøo anh kia, taïi sao anh khoâng nghó nhöõng ñieàu aáy? Ñoái vôùi phaùp luaät hieän taïi, toäi anh nhö theá, phaûi caån thaän giöõ gìn thaân, mieäng, yù cho thanh tònh, tu caùc phaùp laønh. Ngöôøi toäi thöa: –Khi soáng treân ñôøi, taâm yù toâi buoâng lung, ngu si khoâng bieát leõ chaân thaät, cho neân nhöõng gì maø toâi ñaõ gaây ra thì ngaøy nay toâi phaûi chòu quaû baùo. Vua baûo ngöôøi toäi: –Nhö ngöôi noùi, nhöõng gì ngöôi gaây ra, ngaøy nay ngöôi phaûi chòu quaû baùo, neáu nhö ngöôi bieát kieàm cheá buoâng lung thì khoù traùi phaïm. Toäi laø do chính ngöôi gaây ra chöù khoâng phaûi do cha meï gaây ra, cuõng khoâng phaûi do anh em, baø con hoï haøng, Sa-moân, Baø- la-moân gaây ra, cuõng khoâng phaûi do caùc trôøi, ngöôøi ñôøi xuùi giuïc ngöôi gaây ra. Luùc baáy giôø vua duøng lôøi cuûa söù trôøi thöù hai maø daïy baûo, sau ñoù laïi duøng lôøi cuûa söù trôøi thöù ba daïy tieáp: –Ngöôi coù laàn naøo thaáy vò söù trôøi thöù ba chaêng? Ñaùp: –Daï, khoâng thaáy. Vua hoûi ngöôøi toäi: –Soáng treân ñôøi, anh ñaõ ñi qua xoùm laøng, thaønh quaùch, quaän huyeän, anh coù thaáy nhöõng cuï giaø choáng gaäy reân ræ, böôùc ñi luï khuï, ñaàu baïc, raêng ruïng, aên uoáng khoù nhoïc, maïng soáng trong moät saùng, moät chieàu chaêng? Ngöôøi toäi ñaùp: –Daï, coù thaáy. Vua hoûi ngöôøi toäi: –Theá naøo anh kia, taïi sao anh khoâng suy nghó nhöõng ñieàu aáy? Trong phaùp hieän taïi, vieäc aáy laø nhö vaäy, ngöôi phaûi töï caån thaän, giöõ gìn thaân, mieäng, yù cho thanh tònh, tu caùc phaùp laønh. Ngöôøi toäi thöa: –Khi soáng treân ñôøi, taâm yù toâi buoâng lung, ngu si khoâng bieát leõ chaân thaät? Nhöõng gì maø toâi ñaõ gaây ra thì ngaøy nay toâi phaûi chòu quaû baùo. Vua baûo ngöôøi toäi: –Nhö lôøi ngöôi noùi, nhöõng gì ngöôi ñaõ gaây ra thì ngaøy nay phaûi chòu quaû baùo, neáu nhö ngöôi bieát kieàm cheá buoâng lung thì khoù traùi phaïm. Toäi do chính ngöôi gaây ra chöù khoâng phaûi do cha meï gaây ra, cuõng khoâng phaûi do anh em, baø con hoï haøng, Sa-moân, Baø- la-moân gaây ra, cuõng khoâng

phaûi do caùc trôøi, ngöôøi ñôøi xuùi giuïc ngöôi gaây ra. Luùc baáy giôø vua Dieâm-la duøng lôøi cuûa vò söù trôøi thöù ba maø daïy baûo, sau ñoù vua duøng lôøi cuûa vò söù trôøi thöù tö daïy tieáp: –Ngöôi coù laàn naøo troâng thaáy vò söù trôøi thöù tö chaêng?

Ñaùp: –Daï khoâng thaáy. Vua hoûi ngöôøi toäi: –Theá naøo anh kia, soáng ôû treân ñôøi, anh töøng ñi qua xoùm laøng, thaønh quaùch, quaän huyeän, anh coù thaáy ngöôøi nam, nöõ cheát hay khoâng? Hoaëc cheát töø moät ngaøy, hai ngaøy cho ñeán baûy ngaøy, thaân theå sình tröôùng, maùu muû chaûy leânh laùng. Hoaëc bò chim, keân keân, choù soùi, coïp aên thòt, anh coù troâng thaáy chaêng? Toäi nhaân thöa: –Daï coù thaáy. –Theá naøo, anh kia, taïi sao anh khoâng suy nghó nhöõng ñieàu aáy? Trong phaùp hieän taïi, vieäc aáy laø nhö vaäy. Phaûi bieát töï caån thaän, giöõ gìn thaân, mieäng, yù cho thanh tònh, tu caùc phaùp laønh. Ngöôøi toäi thöa: –Khi coøn soáng treân ñôøi, taâm yù toâi buoâng lung, ngu si khoâng bieát leõ chaân thaät. Nhöõng gì toâi ñaõ gaây ra thì ngaøy nay toâi phaûi chòu quaû baùo. Vua baûo ngöôøi toäi: –Nhö lôøi ngöôi noùi, nhöõng gì ngöôi ñaõ gaây ra thì ngaøy nay phaûi chòu quaû baùo, neáu nhö ngöôi bieát kieàm cheá buoâng lung thì khoù traùi phaïm. Toäi do chính ngöôi gaây ra, chöù khoâng phaûi do cha meï, anh em, baø con hoï haøng, Sa-moân, Baø-la-moân gaây ra, cuõng khoâng phaûi do caùc trôøi, ngöôøi ñôøi xuùi giuïc ngöôi gaây ra. Luùc aáy vua Dieâm-la duøng lôøi cuûa vò söù trôøi thöù tö daïy baûo, sau ñoù duøng lôøi cuûa vò söù trôøi thöù naêm daïy tieáp: –Ngöôi ñaõ troâng thaáy vò söù trôøi thöù naêm chöa? Ñaùp: –Daï, khoâng thaáy. Vua hoûi ngöôøi toäi: –Theá naøo anh kia, khi soáng ôû treân ñôøi, anh ñaõ ñi qua xoùm laøng, thaønh quaùch, quaän huyeän, anh coù troâng thaáy boïn cöôùp bò vua baét troùi khoâng? Hoaëc chaët tay chaân, hoaëc xeûo muõi, caét tai, hoaëc loät da, hoaëc ruùt gaân, hoaëc duøng cöa cöa coå, hoaëc laáy caây nhoïn ñaâm vaøo buïng, roài ruùt ra töø mieäng, hoaëc naáu ñoàng chaûy ra roài taït vaøo ngöôøi, hoaëc chaët ñöùt töù chi, hay treo loän ngöôïc treân caây cao, baûy hoâm sau môùi duøng teân baén cheát. Hoaëc duøng daây da soáng buoäc ñaàu treo ngöôïc, roài boû ngoaøi ñoàng hoang. Hoaëc moå buïng moi ruoät roài doàn coû vaøo cho ñaày. Ngöôi coù thaáy caûnh aáy khoâng? Ngöôøi toäi ñaùp: –Daï coù thaáy. –Theá naøo anh kia, taïi sao anh khoâng suy nghó nhöõng ñieàu aáy? Trong phaùp hieän taïi, vieäc aáy laø nhö vaäy. Phaûi töï caån thaän, giöõ gìn thaân, mieäng, yù cho thanh tònh, tu caùc phaùp laønh. Ngöôøi toäi thöa: –Khi soáng treân ñôøi, taâm yù toâi buoâng lung, ngu si khoâng bieát leõ chaân thaät. Nhöõng gì toâi ñaõ gaây ra thì ngaøy nay toâi phaûi chòu quaû baùo. Vua baûo ngöôøi toäi: –Nhö lôøi ngöôi noùi, nhöõng toäi do ngöôi gaây ra thì baây giôø phaûi chòu quaû baùo, neáu nhö ngöôi bieát kieàm cheá buoâng lung thì khoù traùi phaïm. Toäi do chính ngöôi gaây ra, chaúng phaûi do cha meï, anh em baø con hoï haøng, Sa-moân, Baø-la-moân gaây ra. Cuõng khoâng phaûi

do caùc trôøi, ngöôøi ñôøi xuùi giuïc ngöôøi gaây ra. Luùc baáy giôø, vua Dieâm-la duøng lôøi cuûa vò söù trôøi thöù naêm ñeå daïy baûo, sau ñoù vua lieàn giao ngöôøi toäi cho nguïc toát, daãn y ñeán vaïc nöôùc soâi, tuøy theo toäi naëng nheï maø y bò ñaåy vaøo moät traêm ba möôi saùu vaïc nöôùc soâi, chòu khoå traûi qua nhieàu

kieáp khoù löôøng, cho neân noùi: Muoán troán ích gì.

M Chaúng leân khoâng, xuoáng bieån Khoâng theå vaøo khe nuùi Khoâng theå ôû nôi naøo Troán ñöôïc toäi ñaõ gaây. Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong vöôøn Ni-caâu-loaïi, nöôùc Thích Sí Saáu Ca-duy-la-veä. Baáy giôø vua Löu Ly nhoùm hoïp boán thöù binh ñeå ñaùnh chieám nöôùc Xaù-di. OÂng ñem quaân chieám caùc doanh traïi, roài buoäc vua cha phaûi nhöôøng ngoâi, töï leân laøm vua. Coù moät vò quan ñoäc aùc teân laø Da-lôïi, thöa vôùi taân vöông: –Khi vua coøn laø thaùi töû, veà beân ngoaïi ôû nöôùc Xaù-di, ñeán tinh xaù cuûa Phaät thì bò doøng hoï Thích laøm nhuïc. Luùc aáy, vua coù noùi raèng: “Neáu ngaøy naøo leân laøm vua, ta seõ giaûi quyeát vieäc naøy”, giôø ñaây ñaõ ñeán luùc. Vôùi binh maõ huøng maïnh, vua lieàn ra leänh vôùi xa giaù oai veä ñònh ñi baùo thuø. Ñöùc Phaät bieát roõ yù ñònh aáy, Ngaøi lieàn ñeán ngoài döôùi goác caây khoâ beân veä ñöôøng. Luùc aáy, ñích thaân vua Löu Ly daãn binh maõ ñi ñaùnh nöôùc Xaù-di. Treân ñöôøng ñi, vua gaëp Ñöùc Theá Toân, lieàn ñeán tröôùc Phaät thöa raèng: –ÔÛ ñaây coù nhieàu caây coái caønh laù sum sueâ, vì sao Ngaøi khoâng ngoài ñoù maø laïi ngoài döôùi goác caây khoâ naøy? Ñöùc Phaät baûo vua: –Vì boùng maùt cuûa baø con hoï haøng daøy laém, khoâng theå lìa boû. Ngaøy xöa, caây naøy caønh laù sum sueâ, Ta töøng qua ñaây, ñöôïc thuï höôûng söùc che chôû boùng maùt cuûa noù. Nghe vaäy, vua lieàn quay trôû veà. Veà ñeán nôi, vua ra leänh cho boán chuùng vaø baûo treân döôùi: –Chuùng ta neân lui quaân, khoâng tieán ñaùnh nöõa. Vì baø con hoï haøng maø ngaøy nay Ñöùc Nhö Lai ñem söùc thaàn che chôû cho hoï, ta khoâng theå tieán ñaùnh ñöôïc. Caùc quan thöa vôùi vua: –Ñöùc Nhö Lai ñaâu theå ngoài maõi döôùi goác caây aáy ñöôïc! Ñöùc Nhö Lai thaáy vua ruùt binh, Ngaøi bieát nhaân duyeân ñôøi tröôùc, khoâng theå traùnh khoûi tai hoïa. Ngaøi lieàn duøng trí Tuùc maïng quaùn saùt nguyeân do. Thaáy raèng nhöõng ngöôøi thuoäc doøng hoï Thích chaéc chaén phaûi chòu quaû khoå, Ngaøi lieàn ñöùng daäy khoûi choã ngoài maø trôû veà. Veà ñeán nôi, Ngaøi ngoài giöõa ñaïi chuùng Tyø-kheo Taêng. Baáy giôø ngaøi Ñaïi Muïc- kieàn-lieân thaáy Nhö Lai thöông xoùt cho nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích neân ngaøi coù veû lo laéng, ngaøi beøn ñeán tröôùc Phaät, baïch: –Nay vua Löu Ly ñem quaân ñaùnh nöôùc Xaù-di. Con nghó raèng ngöôøi trong nöôùc aáy phaûi chòu khoå, con muoán duøng phöông tieän ñeå cöùu giuùp hoï. Moät laø ñem heát ngöôøi nöôùc aáy leân hö khoâng, hai laø ñem caû nöôùc aáy maø ñaët leân maët bieån, ba laø ñem heát nöôùc aáy maø ñaët vaøo buïng nuùi Tu-di, boán laø ñem caû nöôùc aáy maø ñaët treân maët ñaát ôû xöù khaùc, khieán vua Löu Ly khoâng bieát hoï ôû ñaâu. Ñöùc Phaät baûo Muïc-kieàn-lieân:

–Ta bieát thaày coù trí ñöùc, thaàn tuùc voâ löôïng, muoán ñem yeân oån laïi cho ngöôøi nöôùc Xaù-di, nhöng laøm sao thaày ñaët hoï an oån vôùi oan gia ñôøi tröôùc ñöôïc? Ngaøi Muïc-kieàn-lieân lieàn laïy Phaät roài lui. Luùc baáy giôø, Ñöùc Phaät noùi yù nghóa vieäc aáy cho ñaïi chuùng bieát, cuõng muoán laøm cho chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi treân theá gian vaø muoán chæ roõ ra raèng: Oan gia ñôøi tröôùc khoâng bao giôø traùnh khoûi. Ñaïi chuùng nghe Ñöùc Phaät noùi nhö theá, buoàn baõ rôi leä, thöông xoùt cho vieäc vua Löu Ly baùo thuø cuõ. Ñöùc Phaät ôû giöõa ñaïi chuùng noùi baøi keä raèng: Chaúng leân khoâng, xuoáng bieån Khoâng theå vaøo khe

nuùi Khoâng theå ôû nôi naøo Troán ñöôïc toäi ñaõ gaây. Chuùng sinh bò khoå naõo Khoâng traùnh ñöôïc giaø cheát Chæ coù ngöôøi trí nhaân Khoâng nghó loãi cuûa ngöôøi Chuùng sinh bò khoå naõo: Neáu thaáy vieäc phi phaùp cuûa ngöôøi khaùc thì mình phaûi thöùc tænh, thaày Tyø-kheo chæ nghó nhôù naêm phaùp. Sau ñoù, laøm khôi daäy yù ngöôøi. Naêm phaùp laø gì? Ñoù laø: 1. Ngöôøi khoâng thoâng suoát kheá kinh. 2. Ngöôøi khoâng giöõ giôùi ñaày ñuû. 3. Ngöôøi khoâng coù taâm ñònh. 4. Ngöôøi ngu muoäi, khoâng coù trí tueä. 5. Ngöôøi chöa döùt heát caùc laäu. Cho neân noùi: Chuùng sinh bò khoå naõo, khoâng traùnh ñöôïc giaø cheát. Chæ ngöôøi coù trí nhaân: Muoán söûa ñoåi cho ngöôøi thì tröôùc heát mình phaûi caån thaän, neáu töï mình oâ ueá maø muoán söûa ñoåi keû khaùc thì bò moïi ngöôøi cheâ cöôøi, xem thöôøng vieäc laøm cuûa mình. Cho neân, ngöôøi hieåu bieát hoaøn toaøn xa lìa ñieàu aáy. Söï troùi buoäc trong lao nguïc khoâng gì baèng söï oan ñoái cuûa nhaân duyeân. Troùi buoäc trong ñòa nguïc thì khoâng troùi buoäc gì caû, maø ñoù laø chòu quaû baùo tuøy theo toäi naëng hay nheï maø mình ñaõ gaây ra. Cho neân noùi: Chæ ngöôøi coù trí nhaân, khoâng nghó loãi cuûa ngöôøi.

M Noùi doái tìm loãi Vieäc ñaõ khoâng chaùnh Cheâ oaùn ngöôøi laønh Laáy cong ñoái hieàn Buoäc toäi ngöôøi aáy Laø gieo vöïc saâu. Noùi doái tìm loãi: Coù ngöôøi khoâng töï löôïng söùc mình, trong taâm khoâng suy nghó, thöôøng tìm loãi ngöôøi, thaáy caùi xaáu thì vui möøng, thaáy caùi toát thì khoâng noi theo. Laøm nhöõng chuyeän taø vaïy maø cho laø chaùnh, cho neân noùi: Noùi doái tìm loãi, vieäc ñaõ khoâng chaùnh. Cheâ oaùn ngöôøi laønh: Hoaëc coù ngöôøi löông thieän, taâm thích tu hoïc, nhöng aùo khoâng ñuû che thaân, côm khoâng no buïng, bò keû ngu coi thöôøng, hoï che laáp ñöùc haïnh toát cuûa ngöôøi naøy, khoâng cho hieån baøy ra ñöôïc. Bôûi toäi loãi aáy neân keû ngu phaûi chòu khoå trong

moät traêm ba möôi saùu ñòa nguïc. Töø nguïc naøy qua nguïc khaùc, phaûi chòu bieát bao khoå naõo khoâng theå keå xieát, thöùc aên laø ñoàng soâi, nhaø ôû laø vaïc nöôùc soâi, maùu muû tanh hoâi laø böõa aên thònh soaïn, tuûy naõo laø phaán saùp. Heát toäi ñòa nguïc thì ñoïa vaøo loaøi suùc sinh, chòu nhieàu thaân hình, chí thuù khaùc nhau, hoaëc cao, hoaëc thaáp, aên coû aên rôm maø phaûi gaùnh vaùc naëng nhoïc. Taát caû ñeàu do xung ñoät maø ra. Neáu ñoïa vaøo loaøi ngaï quyû thì chæ aên khoâng khí, roài bò dao saét ñaâm thuûng buïng. Hôi trong buïng tuoân ra roài chaûy trôû vaøo ñaàu buïng, gioáng nhö La-coác quaùn khoâng, trong ngoaøi ñeàu hieän roõ ngoaøi. Cho neân noùi: cheâ bai, oaùn gheùt ngöôøi löông thieän, laáy cong vaïy ñeå ñoái ñaõi ngöôøi hieàn só. Buoäc toäi ngöôøi aáy: Vieäc mình ñaõ laøm theo thaân nhö boùng theo hình. Troâi laên trong naêm ñöôøng aùc chòu voâ löôïng khoå naõo. Ñeán baát cöù nôi naøo cuõng khoâng thoaùt khoûi boán troùi, naêm keát. Duø ñöôïc laøm ngöôøi thì thöôøng bò giam nhoát trong nguïc tuø, thaân bò tra khaûo, ñaùnh ñaäp, muoán cheát cuõng khoâng ñöôïc, cho neân noùi: Buoäc toäi loãi cho ngöôøi aáy, laø töï gieo mình vaøo vöïc saâu.

M Vieäc laøm cuûa ngöôøi Coù toát coù xaáu Ñeàu laø do mình Khoâng bao giôø maát. Vieäc laøm cuûa ngöôøi: Taát caû caùc loaøi chuùng sinh coù hình töôùng naøy, taâm

nghó, mieäng nghó, thaân nghó, yù nghó, cho neân noùi: Vieäc laøm cuûa ngöôøi. Coù toát coù xaáu: Hoaëc thieän, baát thieän, hoaëc toát, hoaëc xaáu, hoaëc khoå, hoaëc vui, hoaëc ñau khoå, ñau vui. Thieän vaø aùc aáy do bôûi haønh ñoäng maø ra, cho neân noùi: Coù toát coù xaáu. Ñeàu laø do mình: Ngöôøi laøm thieän laøm aùc, hoaëc toát, hoaëc xaáu, hoaëc khoå, hoaëc vui ñeàu coù quaû baùo khoâng theå troán traùnh ñöôïc. Laøm laønh thì sinh leân coõi trôøi; laøm aùc thì ñoïa xuoáng ñòa nguïc, cho neân noùi: Ñeàu laø do mình. Khoâng bao giôø maát: Vieäc laøm thieän, aùc nhö boùng theo hình, chòu oan ñoái do haønh ñoäng, khoâng bao giôø maát. Duø cho trôøi tan, ñaát suïp, nuùi Tu-di saäp ñoå, nöôùc bieån khoâ, caïn, trôøi traêng rôi ruïng, caùc vì sao bieán maát ñi nöõa, nhöng quaû baùo thieän, aùc vaãn khoâng maát ñi bao giôø. Cho neân coù baøi tuïng raèng: Ñoäng chuyeån, co duoãi Boùng luoân theo thaân Hoaëc ñi hoaëc ñöùng Khoâng rôøi khoûi thaân Boùng luoân theo hình Hình cuõng theo boùng Do laøm thieän, aùc Khoâng heà lìa nhau Khoâng bao giôø maát. Ngöôøi giöõ ñieàu toát Bieát vieäc neân laøm Chôù chaáp vieäc aáy. Ngöôøi cuõng cheát maát. Ngöôøi giöõ ñieàu toát: Ngöôøi bieát töï söûa ñoåi thaân mình, khoâng nghó ñeán ñieàu hay dôû

cuûa keû khaùc, cuõng khoâng cheâ cöôøi ai, bieát choïn laáy nhöõng ñieàu coát yeáu. Neáu gian doái, khoâng thaät ñoái vôùi ngöôøi thì trong traêm ngaøn ñôøi nôi kia sinh nôi ñaây, thöôøng bò ngöôøi xem thöôøng, xoay vaàn chòu quaû baùo, bò troùi buoäc khoâng thoaùt ñöôïc. Tuøy theo nhöõng gì mình ñaõ laøm maø chòu quaû baùo, nhö troàng haït ñaéng thì troå traùi ñaéng, troàng haït ngoït thì troå quaû ngoït. Quaû baùo thieän aùc cuõng nhö theá. Laøm laønh thì sinh leân coõi trôøi, laøm aùc thì ñoïa xuoáng ñòa nguïc. Cho neân noùi: Ngöôøi giöõ ñieàu toát, bieát vieäc neân laøm, chôù chaáp vieäc aáy, ngöôøi cuõng cheát maát.

M Khoâng khôûi laøm aùc Nhö lính bò cheùm Daãn ñi khoâng bieát Ñaõ ñoïa ñöôøng aùc Sau chòu khoå baùo Môùi bieát nghieäp tröôùc. Khoâng khôûi laøm aùc: Ngöôøi ngu trong suy nghó veà ñieàu laønh. Hoï thöôøng nghó veà möôøi vieäc aùc nhö saùt sinh, daâm daät..., cho neân noùi: Khoâng khôûi laøm aùc. Nhö lính bò cheùm: Khoâng bao giôø coù trôû laïi thaân hình nhö cuõ vaø taâm ñöôïc trôû laïi Vì ngöôøi ngu nghó nhö vaày: ñaøn-vieät thí chuû voán töï ngheøo thieáu, coøn keû keo kieät ganh gheùt thì laïi giaøu coù. Do ñoù, ngöôøi ngu thaáy vaäy cheâ cöôøi. Cöù khö khö chaáp chaët taâm khoâng khai ngoä. Cho neân noùi: Khoâng khôûi laøm aùc, nhö lính bò cheùm. Daãn ñi khoâng bieát, ñaõ ñoïa ñöôøng aùc: Khoâng bieát nhöõng vieäc laøm thieän vaø aùc trong ñôøi naøy vaø ñôøi sau, khoâng nghó veà sau seõ khoâng coù ai che chôû cho mình, cho neân noùi: Daãn ñi khoâng bieát, ñaõ ñoïa ñöôøng aùc. Sau chòu khoå baùo, môùi bieát nghieäp tröôùc: Thuôû xöa, coù vò cö só sai ngöôøi nhaø laøm thòt chim tró naáu aên. Hoï boû thòt chim tró vaøo noài roài môùi nhuùm löûa. Tình côø coù con raén ñoäc rôùt trong noài aáy. Theo caùch aên cuûa ngöôøi cö só thì tröôùc phaûi hoûi thaày. Thaày baûo: –Moùn aáy khoâng neân aên. Nhöng cö só khoâng nghe lôøi thaày baûo, cöù aên. Qua ñeâm noïc raén ñoäc baét ñaàu phaùt sinh taùc duïng. Cö só beøn hoûi thaày, thaày baûo: –Vì khoâng nghe lôøi ta neân môùi ra noâng noãi naøy. Luùc aáy vò thaày lieàn noùi baøi keä: Ham vò môùi truùng ñoäc

Khoâng nghe lôøi ta baûo Khoán ñoán vì chaát ñoäc Giôø môùi töï bieát ra. Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân noùi vôùi hoäi chuùng: –Neân laøm ñieàu naøy, khoâng neân laøm ñieàu kia. Ngöôøi laøm aùc, cheát ñoïa vaøo ñòa nguïc; ngöôøi tu laøm vieäc laønh ñöôïc phöôùc sinh leân coõi trôøi. Nhöng ñaõ töø laâu, chuùng sinh trong ñôøi naøy, khoâng nghó ñeán vieäc voâ thöôøng bieán ñoåi, khoâng nghe theo lôøi daïy roát raùo chaân thaät cuûa Nhö Lai, cho aùc laø thieän, cho phaûi laø quaáy. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi baøi keä: Taâm ngu khoâng môû toû Quen aùc, khoâng nghe ta Chòu khoå ñau ñòa nguïc

Môùi nhôù lôøi chaân thaät. Sau chòu khoå baùo, môùi bieát nghieäp tröôùc: ôû ñòa nguïc bò löûa noùng thieâu ñoát ñau khoå, ôû ngaï quyû thì bò khoå ñoùi, ôû suùc sinh thì thöôøng chòu khoå chôû naëng, cho neân noùi: Sau chòu khoå baùo, môùi bieát nghieäp tröôùc.

M

Hung döõ ngang ngöôïc Chìm daàn toäi aùc Ham laøm ñieàu aùc Toäi baùo töï ñeán Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc thaønh Xaù-veä. Luùc aáy vua nöôùc Caâu-taùt-la laø Ba-tö-naëc. Khi ngoài treân laàu vaéng laëng, vua töï suy nghó raèng: “Vì sao chuùng sinh khoâng töï suy nghó veà mình?” Roài vua laïi suy nghó tieáp: “Coù nhöõng ngöôøi töø thaân, mieäng, yù nghó ñeàu xaáu xa ñieân ñaûo, aáy laø ngöôøi khoâng bieát töï nghó veà mình. Theá naøo laø chuùng sinh töï nghó veà mình? Neáu coù chuùng sinh thaân, mieäng, yù thöïc haønh söï thanh tònh thì ñoù laø ngöôøi bieát töï suy nghó veà mình”. Luùc aáy, treân laàu cao vaéng laëng, vua lieàn ñöùng daäy, cho söûa soaïn xa giaù quyù baùu cuøng ñoaøn hoä giaù ñeán choã Ñöùc Phaät. Ñeán nôi, vua laïy saùt ñaát chaân Phaät roài ngoài qua moät beân. Giaây laùt, vua töø choã ngoài ñeán tröôùc Phaät baïch: –Môùi ñaây, ngoài treân laàu cao vaéng laëng con naûy sinh yù nghó: “Chuùng sinh naøo töï suy nghó veà mình? Chuùng sinh naøo khoâng töï suy nghó veà mình?” Luùc aáy Theá Toân cuûa con cuõng coù nhöõng suy nghó truøng hôïp nhö theá. Coù caùc chuùng sinh töø thaân mieäng, yù nghó ñieàu ñieân ñaûo xaáu xa, aáy laø ngöôøi khoâng töï suy nghó veà mình. Theá naøo laø chuùng sinh töï suy nghó veà mình? Neáu coù chuùng sinh thaân, mieäng, yù thöïc haønh söï thanh tònh, aáy laø ngöôøi töï suy nghó veà mình. Luùc baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo vua Ba-tö-naëc: –Ñuùng theá, ñuùng nhö lôøi ñaïi vöông noùi. Coù caùc chuùng sinh thaân, mieäng, yù khoâng thanh tònh, ñoù laø hoï khoâng bieát töï suy nghó veà mình. Coøn ngöôøi töø thaân, mieäng, yù ñeàu thanh tònh laø ngöôøi bieát töï suy nghó veà mình. Vì sao? Ñaïi vöông neân bieát, coù caùc chuùng sinh khoâng töï suy nghó veà mình, ñoù laø töï laøm toån giaûm, sinh ra caùc phaùp baát thieän. Coù caùc chuùng sinh thaân, mieäng, yù thöïc haønh söï thanh tònh thì töï vì mình. Vì sao? Vì ngöôøi aáy tu haïnh thanh tònh. Luùc baáy giôø Toân giaû Maõ Thanh lieàn noùi baøi keä naøy: Ngöôøi quen laøm ñieàu aùc Khoâng nghó toäi ñôøi sau Laøm aùc chòu tai öông Haïi thaân maõi khoâng thoâi. Cho neân noùi: hung döõ ngang ngöôïc, chìm vaøo toäi aùc, ham laøm ñieàu aùc, toäi baùo töï ñeán, sinh vaøo nôi naøo cuõng phaûi chòu quaû baùo xaáu aùc. Sinh vaøo ñòa nguïc thì

chòu khoå voâ löôïng do bò ñaùnh baèng roi, baèng gaäy. Sinh trong ngaï quyû khoå vì ngu meâ. Sinh trong suùc sinh thì phaûi chòu khoå ñeàn toäi. Neáu sinh leân laøm ngöôøi thì khoå vì thieáu giaùc quan. Cho neân noùi: Ham laøm ñieàu aùc, toäi baùo töï ñeán.

M

Ngöôøi laøm vieäc aùc Khoâng theå töï giaùc Ngu si quaù maïnh Sau chòu khoå ñoäc. Ngöôøi laøm vieäc aùc, khoâng theå töï giaùc: Phaøm phu ngu meâ thöôøng coù taâm meâ laàm, buoâng lung laøm vieäc aùc, khoâng chòu söûa ñoåi, cuõng khoâng bieát qua kieáp sau phaûi chòu quaû baùo, cuõng nhö coù ngöôøi ñi treân ñöôøng nuùi hieåm trôû, hai beân laø vöïc thaúm, chæ nhaém maét maø ñi, naøo bieát gì ñeán nguy hieåm hoaëc phaûi boû maïng. Keû phaøm phu cuõng laïi nhö vaäy. Ngöôøi ta muø quaùng khoâng coù hieåu bieát, cuõng khoâng bieát veà sau phaûi chòu quaû baùo, cho neân noùi: Ngöôøi laøm vieäc aùc, khoâng theå töï giaùc. Ngu si quaù maïnh, sau chòu khoå ñoäc: Ngöôøi hieåu bieát coù maét saùng troâng nhìn, gioáng nhö con ñöôøng ñi duy nhaát coù hoá löûa ñang chaùy. Coù ngöôøi ñi qua ñoù nhöng khoâng roõ ñöôøng. Ngöôøi coù maét saùng beøn chæ baûo cho ngöôøi ñi ñöôøng kia raèng: “Giöõa ñöôøng coù hoá löûa to, oâng khoâng neân ñi qua ñoù. Caùc anh neân ngöøng laïi ñaây, chôù neân ñi nöõa”. Nhöõng ngöôøi naøy ñaõ quyeát chí neân khoâng tin lôøi ngöôøi coù maét saùng neân ñeàu tieáp tuïc ñi vaø ñeàu rôi xuoáng hoá löûa heát. Hoï khoå ñau döõ doäi, keâu trôøi goïi ñaát, aên naên khoâng coøn kòp nöõa. Töï noùi vôùi nhau raèng: “Ngöôøi hieåu bieát ñaõ daïy baûo nhöng chuùng ta khoâng chòu nghe lôøi. Nay chòu ñoïa khoå theá naøy bieát traùch ai ñaây?” Chuùng sinh naøy soáng ñieân ñaûo cuõng nhö vaäy. Ngöôøi naøo moät möïc ñi tôùi seõ bò ngöôøi hieåu bieát quôû traùch, ngaên caûn khoâng cho ñi tôùi, e seõ gaëp nhieàu gian nan, nhieàu khoå sôû. Neáu caùc anh vaãn böôùc tôùi, chaéc chaén seõ gaëp tai naïn, khoâng theå traùnh khoûi. Cho neân noùi: Ngu si quaù maïnh, sau chòu khoå ñoäc.

M Ngöôøi laøm vieäc aùc Trôû laïi ñoát mình Khoùc nöôùc maét tuoân Ñôøi sau chòu baùo. Ngöôøi laøm vieäc aùc: Hoaøn toaøn laø vieäc aùc, baát thieän, khoâng ñaùng nghó nhôù, khoâng ñaùng vui, cho neân noùi: Ngöôøi laøm vieäc aùc. Trôû laïi ñoát mình: Neáu ngöôøi bieát söûa ñoåi, bieát coù saàu buoàn khoå naõo, ñeâm ngaøy lo nghó ñöa ñeán phieàn naõo. Cho neân noùi: Ngöôøi laøm vieäc aùc, trôû laïi ñoát mình. Khoùc nöôùc maét tuoân: Ñeâm ngaøy buoàn khoùc, ñaàu toùc roái bôøi, caát tieáng buoàn khoùc, cho neân noùi: Khoùc nöôùc maét tuoân. Ñôøi sau chòu baùo: Chòu khoå voâ löôïng, khoâng ñaùng yeâu thích vaø laïi coù voâ soá saàu lo khoå naõo gian nan, traêm ngaøn buoàn tuûi. Cho neân noùi: Ñôøi sau chòu baùo.

M Ngöôøi laønh laøm ñöùc Moät ngaøy theâm nhieàu Quyeát taâm laøm laønh Phöôùc töï nhieân ñeán. Ngöôøi laønh laøm ñöùc: Gioáng nhö coù ngöôøi thöïc haønh ñeán nôi ñeán choán thì ñöôïc trôøi, ngöôøi cung kính, khen ngôïi coâng ñöùc, ñeà cao vieäc thieän aáy. Khaép nôi ñeàu nghe bieát, voâ soá ngöôøi ñeán cuùng döôøng, cho neân noùi: Ngöôøi laønh laøm ñöùc. Ngaøy moät theâm nhieàu: Ñeâm ngaøy luoân coù nieàm vui, khoâng chuùt saàu lo. Taâm yù haân

hoan, khoâng coù gì böïc boäi, cho neân noùi: Ngaøy moät theâm nhieàu. Quyeát taâm laøm laønh, phöôùc töï nhieân ñeán: Neáu sinh leân coõi trôøi thì phöôùc ñöùc töï nhieân ñeán, traêm öùc cung ñieän, naêm maøu ñen vaøng, vui söôùng khoâng cuøng cöïc. Neáu sinh laøm ngöôøi thì höôûng naêm thöù duïc laïc, vui vôùi ñaøn ca xöôùng haùt. Taâm yù luoân haân hoan, thanh thoaùt, khoâng khôûi loaïn töôûng, cho neân noùi: Quyeát taâm laøm laønh, phöôùc töï nhieân ñeán.

M Cöôøi ñuøa laø aùc Thaân cöù vieäc aáy Keâu khoùc thoï baùo Tuøy vieäc toäi ñeán. Cöôøi ñuøa laø aùc nghóa: Haønh ñoäng thieän, aùc ñeàu coù naëng nheï. Toäi maø thaân, mieäng, yù gaây ra khoâng phaûi chæ coù moät thöù. Hoaëc chính mình cöôøi ñuøa laøm aùc, gaây phieàn nhieãu cho chuùng sinh, khoâng ñöôïc ôû yeân oån. Hoaëc duøng nhöõng thöù nhö gaïch ñaù, dao gaïây gaây toån thöông cho nhau, hoaëc hoäi hoïp nhau caõi laãy roài ñöa ñeán kieän thöa, gioáng nhö ngöôøi ñôøi öa chôi ñaù gaø, ñaáu deâ, choïi traâu, ñaáu laïc ñaø, ngöôøi ñaáu, ñaáu voi, hoaëc maéng chöûi nhau. Thaáy nhöõng chuyeän aáy, ngöôøi ta vui söôùng khoâng keå xieát, neáu luùc cheát ñi keâu khoùc chòu khoå, cho neân noùi: Cöôøi ñuøa laø aùc, thaân ñaõ gaây ra, keâu khoùc thoï baùo, tuøy vieäc toäi ñeán.

M AÙc khoâng baùo ngay Nhö vaét söõa boø Toäi rình trong toái Nhö tro phuû löûa. Laøm aùc khoâng ñöa ñeán quaû baùo: Ngöôøi laøm aùc khoâng phaûi quaû baùo ñeán ngay. Ngaøy xöa, nöôùc noï coù tuïc leä kyø laï laø khi sinh con, phaûi ñaët noù vaøo maùng coû. Neáu laáy coû ñoù ñeå vaøo trong söõa, thì söõa lieàn thaønh laïc, khoâng bò hö theo thôøi tieát, cho neân noùi: Laøm aùc quaû baùo khoâng ñeán ngay, nhö vaét söõa boø. Neáu khoâng nhö theá thì nghóa aáy nhö theá naøo? Ñaùp raèng: Ñoái vôùi keû ngu si thì bò phieàn naõo thieâu ñoát roài môùi tænh ngoä. Toäi rình trong toái, nhö tro phuû löûa: Gioáng nhö raéc tro leân than, ngöôøi khoâng bieát, ñi qua, daãm leân ñoù, daàn daàn söùc noùng truyeàn tôùi, môùi bieát laø löûa ñaõ phoûng chaân, haïng chuùng sinh naøy cuõng laïi nhö theá. Ñang khi laøm aùc thì trong taâm vui söôùng. Neáu cheát roài, thì ñoïa vaøo ñöôøng aùc, hình phaït baèng naêm thöù khoå ñoäc, chöøng aáy töï tænh, môùi hay laø toäi ñaõ ñeán, cho neân noùi: Toäi rình trong toái, nhö tro phuû löûa.

M AÙc khoâng baùo ngay Nhö göôm beùn kia Khoâng nghó ñôøi sau Phaûi chòu baùo aáy. AÙc khoâng baùo ngay: Coù ngöôøi quen soáng theo goác reã toäi aùc, khi soáng ñöôïc traêm tuoåi thì hoï yû mình soáng laâu vaø cho raèng mình khoâng coù toäi gì. Hoï baûo nhau raèng: “Ngöôøi laøm aùc thì ai cuõng noùi laø coù toäi, nhöng toâi laøm aùc thì laïi soáng laâu”.

Coù nhöõng ngöôøi haøng thòt, thôï saên sinh taâm phæ baùng raèng: “Sa-moân Cuø-ñaøm khoâng coù ñöùc haïnh chaân thaät, thích noùi doái, hö voïng muoân ñieàu. Cuø-ñaøm daïy ñeä töû raèng: Ai saùt sinh, haïi ñeán ngöôøi vaät thì sau khi cheát bò ñoïa vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, chòu khoå voâ löôïng”. Bôûi theá, neân Ñöùc Theá Toân noùi baøi keä nhö vaày: Laøm aùc, aùc troùi coät Laøm aùc khoâng töï bieát Cöïc aùc, bieát aùc ñeán Chòu coäi nguoàn cuûa aùc. Ñaõ nghe Phaät daïy nhö vaäy, nhöng teân haøng thòt noï vaãn khoâng söûa ñoåi, cho neân noùi: AÙc khoâng

baùo ngay, nhö vaét söõa boø, khoâng nghó ñôøi sau, phaûi chòu baùo aáy. Khi baùo ñeán cuøng luùc vôùi nguïc toái, tröôùc maët môùi bieát laø aùc, laïi phaûi traûi qua caùc ñöôøng ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, cho neân noùi: Khoâng nghó ñôøi sau, phaûi chòu baùo aáy.

M Nhö saét sinh seùt Seùt laïi aên saét AÙc sinh töø taâm Trôû laïi haïi thaân. Nhö saét sinh seùt: nhö thanh saét môùi vaø taám göông trong saùng, hoaøn toaøn trong saïch khoâng dính chuùt buïi nhô. Nhöng ngöôøi noï ñem saét caát giaáu khoâng kyõ, hoaëc choân döôùi ñaát hoaëc ñeå nôi aåm thaáp neân sinh ræ seùt. Ñeán noãi vöøa chaïm ñeán laø hö naùt, khoâng coøn duøng vaøo vieäc gì ñöôïc nöõa. Gioáng nhö ngöôøi mang dao beùn, ai naáy kinh sôï, y luoân mang theo mình ñeå phoøng thaân, khoâng rôøi noù. Nhöng luùc ñoù, anh laïi boû queân, caát khoâng kyõ neân noù bò ræ seùt, chaát saét khoâng coøn, khi tìm laïi ñöôïc thì noù khoâng coøn giaù trò gì, moät khi ñaõ bò ræ seùt thì khoâng coøn duøng nöõa. Cho neân noùi: Nhö saét sinh seùt, seùt trôû laïi aên saét. Ngöôøi tu haønh cuõng laïi nhö theá. Vì bò tham duïc che bít, khoâng nghó ñeán tai öông khoå naõo ñôøi sau, soáng vôùi boïn aùc tri thöùc, khoâng keát baïn vôùi ngöôøi laønh. Vì lyù do aáy maø töï phaù hoaïi caên laønh, khoâng tu phaïm haïnh, daâm daät baát tònh, töï mình vôøi laáy tai hoïa, chòu quaû baùo khoå ñau. Cho neân noùi: AÙc sinh töø taâm, trôû laïi haïi thaân.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.